

Enkele ♂♂ en ♀♀ zijn door Van Lith afgestaan aan Linsenmaier (Ebikon-Zwitserland); twee ♂♂ en ♀♀ heb ik zelf indertijd van Van Lith cadeau gekregen. In totaal zijn dit nu tussen de 15 en 20 paartjes uit Nederland. De Belgische vangsten bevinden zich in de collecties van Petit en Lefebvre.

De verzamel-data van de ♂♂ liggen tussen 20 mei en 22 juli; die van de ♀♀ tussen 5 juni en 9 augustus. Ook in juni 1981 was de soort weer present te Opcanne, maar niet talrijk.

Een weipaal en een wilgenstronk, die ik deze winter had meegenomen, hebben niets opgeleverd.

Ik ben er van overtuigd, dat in verschillende collecties nog wel exemplaren van *C. immaculata* te vinden zullen zijn. Om de determinatie te vergemakkelijken volgt in tabel 1 een overzicht van de verschillen tussen beide soorten.

Overigens ben ik van mening dat ook over *C. fulgida* het laatste woord nog niet gezegd is. De bestippling van de tergieten (een belangrijk determinatie-kenmerk) is bij de verscheidene exemplaren zó verschillend in dichtheid en grootte, dat het mij onwaarschijnlijk lijkt, dat al deze dieren tot één en dezelfde soort zouden behoren. Verder onderzoek lijkt mij zeer gewenst.

Literatuur

- DE BUYSSON, 1898. Revue Entomologique, Caen. VII, p. 138.
HAESELER, V., 1979. Landschaftsökologischer Stellenwert von

Zaunpfählen am Beispiel der Nistgelegenheiten für solitäre Bienen und Wespen. (Hym. Aculeata). Natur und Landschaft 54, nr. 1, S. 8, p. 8-13. Stuttgart.

LINSENMAIER, W., 1951. Die Europäischen Chrysididen. Mitteilungen der Schweiz. Ent. Gesellschaft 24, p. 83. Lausanne.

LINSENMAIER, W., 1959. Revision der Familie Chrysididae (Hymenoptera). Mitteilungen der Schweiz. Ent. Gesellschaft 32, p. 160, 205 en 214. Lausanne.

LITH, J.P. VAN, 1953. Opmerkingen over enige Chrysididae. Entomologische Berichten, Amsterdam, 14, p. 226.

LITH, J.P. VAN, 1954. Opmerkingen over enige Chrysididae (2), id. 15, p. 135.

LITH, J.P. VAN, 1955. Chrysis brevitarsis Thomson en *C. fulgida* var. *immaculata* Buysson (Hym., Acul.). id. 15, p. 423.

Summary

The author discusses the Golden Wasp *Chrysis immaculata* Buysson (Chrysididae) and provides some new locations in the Netherlands. In Belgium too the species was found. He describes the differences between *Chrysis fulgida* Linnaeus and *C. immaculata* Buysson.

RECTIFICATIE

In het verslag van de maandelijkse bijeenkomst te Maastricht op 4 juni 1981 (Natuurhist. Maandbl. 70 (8): 113) zijn bij de weergave van de mededelingen van Br. Virgilius over Aculeaten (wespen en bijen) enkele fouten gemaakt. De eerste mededeling betrof *Spilomena expectata* Valkeila en de determinatie werd verricht door A. Merisuo. In de derde mededeling is als vindplaats voor *Chrysis immaculata* genoemd: Stijbeek-Moerhout (1953 en 1976); dit moet zijn: Strijbeek-Ulvenhout (1953 tot 1976).

UIT DE FLORA VAN LIMBURG

Waarnemingenrubriek van de Plantenstudiegroep van het Natuurhistorisch Genootschap onder redactie van D. Th. de Graaf, Natuurhistorisch Museum, Bosquetplein 6-7, Maastricht, tel.: 043-13671.

Stachys arvensis (L.) L. **Akkerandoorn**. Enkele exx. in korenakker zuid van De Dellen in hok 62-11*, J. Cortenraad, VIII-'77; In maisakker samen met *Hypericum humifusum* en *Antirrhinum orontium* te Amby in hok 62-21*, J. Cortenraad, VIII-'80; Akkerand oost van Hoge Bosch in hok 60-51*, F. v. Westreenen, 1979; Brunssummerheide in de hokken 60-54 en 62-14*, F. v. d. Mast, VIII-'80; bouwland op Olieberg te Rothem in hok 62-11*, H. Hillegers, 21-6-'58.

Stenactis strigosa (Mühlenb. ex Willd) DC. **Madelief-fijnstraal**. Volop in bloei langs wegberm te Wolder in hok 61-27, W. v. d. Coelen, 2-10-'80; op twee plaatsen op D'n Observant in hok 61-38, D. Th. de Graaf, X-'80.

Succisa pratensis Moench. **Blauwe knoop**. Moerassige beemden aan de "Pas" te Bunde-Geulle in hok 61-18, H. Hillegers, 16-9-'62 (in 1980 niet meer aanwezig).

Thelypteris dryopteris (L.) Slosson. **Gebogen beukvaren**. Op een muur van de oude boerderij van kasteel Strijthagen in hok 62-15. Deze rijke vindplaats wordt bedreigd door restauratie maar er wordt geprobeerd uitroeiing te voorkomen. Ook groeit hier een grote populatie van *Asplenium trichomanes* L., J. Cortenraad, 14-9-'80.

Trifolium medium L. **Bochtige klaver**. In struweel t.o. Geulhemmermolen in hok 62-21*, R. v. d. Ham en J. Cortenraad, VI-'80.

Trifolium resupinatum L. **Perzische klaver**. Zandig adventievenrijk terrein te Itteren in hok 61-18, H. Hillegers, 29-6-'61.

Trifolium tomentosum L. Zandig adventievenrijk terrein bij Itteren in hok 61-18, H. Hillegers, 24-6-'61.

Verbena officinalis L. **IJzerhard**. Weilanden Noorbeemden in hok 62-41*, diverse plaatsen in Maastricht in hok 61-28 en 61-27*, in Opcanne in hok 61-37-25 (B), W. v. d. Coelen, 1980; enkele exx. te Rimborg in hok 62-15*, en op de Putberg in hok

62-24*, J. Cortenraad, zomer 1980; Vele exx. te Vijlen in hok 62-34*, C. Coolsma, 4-9-'80.

Veronica montana L. **Bos-ereprijs**. Rijckholterbos langs bospad in hok 61-38*, J. Cortenraad, 8-5-'80; Bunderbos bij Lochterveld in hok 62-11, W. van der Coelen, 27-4-'80; in gemengd loofbos bij Valkenburg in hok 62-22, P. Spreuwenberg, 5-6-'77.

Vincetoxicum hirundinaria Med. **Engbloem**. In kalkgraslandstruweel in het Vaalserkwartier op de Schneeberg (D), H. Hillegers, 19-7-'57.

Veronica agrestis L. **Akkerereprijs**. Ruderaal terrein in hok 52-14, M. Essers, 27-6-'80.

Viola canina L. **Hondsvlootje**. Oude groeve ten noorden van de Schark in hok 61-28, W. van der Coelen, 27-5-'80.

Ulex europaea L. **Gaspeldoorn**. Beegderheide in hok 58-43*, W. v.d. Coelen, VIII-'68.

Adoxa moschatellina L. **Muskuskruid**. Wegrand op de Louwberg in hok 61-27, Studiegroep Onderaardse Kalksteengroeven, 12-4-'81; in hok 60-31 en hok 60-32*, J. Pinckaers, april '81; Schellekensbeek bij Reuver in hok 58-25, E. Weeda, 21-5-'80.

Alopecurus aequalis Sobol. **Rosse vossestaart**. Moerasje in gemeente Heerlen in hok 60-54*, P. Spreuwenberg 16-8-'80; stortplaats Berg en Terblijt in hok 62-21*, P. Spreuwenberg 26-6-'80.

Angelica archangelica L. **Grote engelwortel**. Maasoever in hok 52-26, 46-33, 46-44 en 46-54, mei-juli '81, M. Essers.

Antennaria dioica (L.) Gaertn. **Rozenkransje**. Bloeiend op helling Kunderberg in hok 62-23, P. Grooten e.a., 14-5-'81.

Aphanes arvensis L. **Akkerleeuweklauw**. Bij steenfabriek Milsbeek in hok 46-23, in omgeving pont Katwijk en op industrieterrein Mook in hok 46-22, M. Essers en R. Rörich, 6-7-'81; in akker te Heukelom in hok 46-54, M. Essers, 23-6-'81; in gerstakker omgeving drie kalkovens bij Voerendaal in hok 62-13, P. Grooten en W. Simons, 23-6-'81.

Apium nodiflorum (L.) Lag. **Groot moerasscherm**. In de hokken 57-47, 57-48*, 60-31*, 60-51* en 62-41*, H. Vannerom, 1980.

Asplenium trichomanes L. **Steenbreekvaren**. Op muurtje in Burg. Damenpark te Geleen in hok 60-42, dhr. Kemp, 9-9-'80; op oude muur te Wessum samen met o.a. *A. ruta-muraria* in hok 58-52*, J. Schaminée en S. Hennekens, 18-4-'81.

Astragalus glycyphyllos L. **Hokjespeul**. Station Schin op Geul in hok 62-22, E. Weeda e.a., 15-7-'81.

Calla palustris L. **Slangenwortel**. Geheel de bodem bedekkend van drassig bosje te Bergen in hok 52-15, M. Essers, 23-6-'81.

Calluna vulgaris L. **Struikhelde**. Vrij algemeen op enkele plaatsen in het Vijlenderbos in hok 62-44, R. Buskens, 14-4-'81.

Campanula rapunculoides L. **Akkerklokje**. Enkele exx. langs spoorlijn te Vierlingsbeek in hok 56-54, M. Essers, 23-6-'81.

Campanula trachelium L. **Rulg klokje**. In de Doort te Echt in hok 60-22, W. de Veen, juni '80; op de Hekseberg te Gutteco-

ven samen met o.a. *Dipsacus pilosus* in hok 60-32*, W. de Veen, juli '79 en '80.

Cardamine amara L. **Bittere veldkers**. Bij de Schellekensbeek te Reuver in hok 58-25, E. Weeda, 21-5-'80.

Cardamine flexuosa With. **Bosveldkers**. In stilstaand water van randbeekje langs de grote weg bij Swier in hok 62-13, P. Grooten, 3-5-'81.

Carex caryophylla Lat. **Voorjaarszegge**. In graslanden op de zuid-westzijde van de Kruisberg te Meerssen in hok 62-11, W. v.d. Coelen, '73 (nu verdwenen door woningbouw ter plekke).

Carex digitata L. **Vingerzegge**. In Savelsbos bij parkeerplaats Eckelraderweg op plaats waar de mergel aan de oppervlakte komt, in hok 62-31, W. de Veen en Plantenstudiegroep, 5-5-'79; in Savelsbos bij Sleggelgrub in hok 62-31 eveneens op een plaats waar de mergel aan de oppervlakte komt, W. de Veen, juli '80. Tot nu toe zijn er drie vindplaatsen van deze soort bekend in het Savelsbos.

Carex divulsa Stokes. **Late struweelzegge**. In berm van veldweg bij Rijckholt in hok 61-38, W. de Veen en Plantenstudiegroep, 5-5-'79; In helling van Sleggeldergrub van Savelsbos in hok 62-38, W. de Veen, mei '78 en '79.

Carex elongata L. **Elzenzegge**. Algemeen in de omgeving van de Paesplas in hok 45-34, in uitgedroogd ven te Afferden in hok 46-44 en bij de Hazepoot te Arcen in hok 52-37, M. Essers, 4-7-'81.

Carex hudsonii A. Benn. **Stijve zegge**. Hazepoot te Arcen in hok 52-37, M. Essers, 4-7-'81.

Carex lasiocarpa Ehrh. **Draadzegge**. Algemeen in Suikervente Heynen in hok 46-44, M. Essers, 8-7-'81.

Carex panicea L. **Blauwe zegge**. Bloeiend in bronweide te Cottessen in hok 62-44, R. Buskens, 14-4-'81.

Carex polyphylla Kar. et Kir. **Vroege struweelzegge**. Savelsbos, west van Moerslag en langs de Dorrenweg in hok 62-31, mei '79, '80 en '81, W. de Veen; klein aantal pollen samen met o.a. *Myosotis sylvatica* in de bovenrand van de Bemelerberg in hok 62-21, W. de Veen, mei '79 en '80.

Cornus mas L. **Gele kornoelje**. Op open plaats in bos van Schaelsberg in hok 62-22*, P. Grooten, 8-4-'81.

Corydalis lutea (L.) DC. **Gele helmbloem**. Te Beesel op de muur van het kerkhof en op een muur in de dorpskern in de hokken 58-34 en 58-35, E. Weeda, 20-5-'80.

Corydalis solida (L.) Sw. **Voorjaarshelmbloem**. Bij de Schellekensbeek te Reuver in hok 58-25, E. Weeda, 21-5-'80.

Crataegus calycina Peterm. **Koraalmeidoorn**. Aan de Elzenweg te Nieuwstad samen met *C. laevigata* en *C. monogyna* in bossen te Nieuwstad in hok 60-12, W. de Veen, mei '79 en '80; In haag aan zuidrand van Savelsbos in hok 62-31, W. de Veen, mei '81.

Cynodon dactylon (L.) Pers. **Handjesgras**. Aan de voet van de Donderberg aan de rand van het Swalmdal bij Rijkkel in hok 58-34, E. Weeda, 21-5-'81.

Eryngium campestre L. **Wilde kruisdistel**. Paesplas (hok 46-22) en steenfabriek Milsbeek (hok 46-23), M. Essers, 6-7-'81.

Euphorbia chamaesyce L. **Twee groeiplaatsen te Obbicht** (adventief) in hok 60-31, J. Pinckaers, '81.

Euphorbia exigua L. **Kleine wolfsmerk**. In hok 60-21*, H. Vannerom, '80.

Geranium pyrenaicum Burm. f. **Bermooievaarsbek**. In hok 61-48*, H. Vannerom '80.

Glyceria declinata Bréb. **Getand vlotgras**. Algemeen in Heyloër Broek in hok 52-15, M. Essers, 4-9-'81.

Holosteum umbellatum L. **Heelbeen**. Op kerkhof te Montfort in hok 60-13, W. de Veen, april '81; Langs veldweg bij St. Joost in hok 60-13 samen met o.a. *Veronica triphyllos*, W. de Veen, april '81.

Hypericum elodes L. **Moerashertshooi**. Algemeen langs de oevers van drijftillen in het Suikerven in hok 46-44, M. Essers, 8-7-'81.

Hypericum humifusum L. **Liggend hertshooi**. Grindgat De Kempen in hok 52-27. Volgens HEUKELS-VAN OOSTSTROOM ontbreekt deze soort in het Fluviatiel District, M. Essers, 4-7-'81.

Hypochaeris glabra L. **Glad biggenkruid**. In hok 57-48, H. Vannerom, 1971.

Impatiens parviflora DC. **Klein springzaad**. In het Leudal bij Neer in hok 58-34, E. Weeda, 22-5-'81.

Juncus compressus Jacq. **Platte rus**. Paesplas te Heyen in hok 46-34 op zandgrond, M. Essers, 4-7-'81.

Juncus tenuis Willd. **Tengere rus**. Grindgat te Kempen in hok 46-34 en Paesplas te Heyen in hok 52-27, M. Essers, 4-7-'81.

Summary

Some finding places of interesting plant-species in Limburg are listed, mentioning hour-squares (* indicating not found there before since 1950) and in some cases additional information on the habitat.

AANWINSTENLIJST BIBLIOTHEEK NATUURHISTORISCH MUSEUM

AMFIBIEËN, De, en reptielen van Nederland, België en Luxemburg; onder red. van Max Sparreboom. Rotterdam, Balkema, 1981. 284 blz., afbn., fig., krtn., lit. opg., reg. (Balkema Natuur-gidsen).

ARNOLD, E.N., J.A. Burton en D.W. Ovenden. Elseviers reptielen-en amfibieëngids; alle in Europa voorkomende soorten met 250 afbeeldingen in kleuren; vert. en bew. door P.H.C. Lina. Amsterdam etc., Elsevier, 1978. 272 blz., afbn., reg., lit. opg. Oorspr. titel: Reptiles and Amphibians.

ASPÖCK, HORST, Ulrike Aspöck und Herbert Hölzel. Die Neuropteren Europas; eine zusammenfassende Darstellung der Systematik, Ökologie und Chorologie der Neuropteroidae (Megaloptera, Raphidioptera, Planipennia) Europas. Krefeld, Goecke und Evers, 1980. Bd. 1. 495 blz., reg., tabn., lit. opg. blz. 443-495. Bd. 2. 355 blz., afbn., fign., krtn.

ATLAS Florae Europaeae; distribution of vascular plants in Europe; ed. by Jaakko Jalas and Juha Suominen. Helsinki, Ac. Bookstore, 1972-. Vol. 1-.

Vol. 1. Pteridophyta (Psilotaceae to Azollaceae). 121 blz., krtn.

Vol. 2. Gymnospermae (Pinaceae to Ephedraceae). 40 blz.

Vol. 3. Salicaceae to Balanophoraceae 128 blz., krtn., reg. vol. 1-3.

Vol. 4. Polygonaceae. 71 blz., krtn., reg.

Vol. 5. Chenopodiaceae to Basellaceae. 119 blz., krtn., reg.

BEITRÄGE zur Tiefentektonik des Ruhrkarbons; von Günther Drozdowski, Otto Bornemann, Erwin Kunz, u.A. Krefeld, Geologisches Landesamt Nordrhein-Westfalen, 1980. Bd. 1. Textband. 192 blz., fign., lit. opg., tabn. Bd. 2. Anlageband. 31 losse krtn.

BOEN, A.J.J., P.B. Kelleners en W.G. Vergoossen. De Boomkikker, *Hyla arborea* L., een bedreigde soort in de Doort (Limburg); seizoen 1980; met tek. van F. Schepers. Z. pl., z. uitg., 1980. 19 blz., fign., lit. opg. Werkgroep de Doort.

CORBET, G.B., and J.E. Hill. A world list of mammalian species. London etc., Cornell Univ. Press, 1980. VIII, 226 blz., reg. British Museum (Natural History).

CORRELATION, A. of Cretaceous rocks in the British Isles; by Peter Franklin Rawson, Dennis Curry, Frank Charles Dilley, a.o. Edinburgh, Scottish Ac. Press, 1978. 70 blz., krtn., uitsl. tab.; lit. opg.: blz. 56-70. Geological Society of London, special report, no. 9.

CRAANDIJK, J. Wandelingen door Limburg; met platen naar de lithografiën van P.A. Schipperus en wandelkaartjes. Maasbree, Uitg. De Lijster, (1883) 1981. VIII, 262 blz., afbn., krtn.

CRETACEOUS/Tertiary boundary events; symposium. Copenhagen, Univ. of Copenhagen, 1979. I. The Maastrichtian and Danian of Denmark; ed. by Tove Birkelund and Richard G. Bromley. 210 blz., afbn., fign., krtn., lit. opg., tabn. II. Proceedings; ed. by W. Kegel Christensen and Tove Birkelund. 262 blz., fign., lit. opg., tabn.

CUYPERS, P.H.M., en M.J.P.G. Damoiseaux. De Geul; biologische beoordeling van de waterkwaliteit met behulp van diverse systemen. Maastricht, Natuurhistorisch Genootschap in Limburg, 1981. 120 blz., grfn., krtn., lit. opg., tabn., bijl. 1-20.

DINOSAURS and their living relatives. (London, British Museum, Natural History, 1979). 72 blz., afbn., fign.

DIJKMAN, W., en M.A. den Hoed. Een successie-onderzoek op de Wrackelberg, Z-Limburg. Een vervolg op de onderzoeken van 1968 en 1973 en een interpretatie van de verschillen tussen en de overeenkomsten met de resultaten van die jaren. Utrecht, 1980. 86 blz., krtn., (uitsl.) tabn., lit. opg. Rijksuniversiteit Utrecht, Instituut voor Systematische Plantkunde, Vakgroep vegetatiekunde en botanische oecologie. (Doctoraalonderzoek vegetatiekunde).

ECHINODERMS: present and past; proceedings of the European